

Млан

12.00.09 – жазык процесси, криминалистика; ыкчам-издөө иши адистиги боюнча юридика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн сунушталган Матамаров Алмаз Нурдуновичтин “Азыркы учурда жалдоо менен адам өлтүрүүнү тергөөнү криминалистикалык камсыздоонун өзгөчөлүктөрү” темасында диссертациясына биринчи расмий оппоненттин

ПИКИРИ

1. **Диссертациянын темасынын актуалдуулугу.** Азыркы учурда кылмыштардын ар кандай түрлөрүнүн сандык жана сапаттык көрсөткүчтөрүнүн жогорулашы байкалууда, алардын арасында жеке адамга каршы кылмыштар өзгөчө орунду ээлейт. Бул кылмыштар, алардын тергөө учурунда пайда болгон коомдук коркунуч жана татаалдыгы катары башка кылмыштардын бүтүндөй бир катар айырмаланат. Бул кылмыштарга каршы күрөшүү, алардын бетин ачуунун жогорку деңгээлине жеткенде гана каалаган оң натыйжаларды бериши табигый нерсе, айрыкча, жеке адамга каршы кылмыштын түрү, мисалы, жалданма адам өлтүрүү.

Жалдоо менен адам өлтүрүү боюнча укук коргоо органдарынын иш-аракеттери татаал, түйшүктүү, көп кырдуу иш болуп саналат, ал дайыма эле бардык күнөөлүүлөрдү ийгиликтүү ачуу жана жазалоо менен аяктабайт. Бул жалданма адам өлтүрүүлөр кылдат пландаштырылган, даярдалган, профессионалдык киши өлтүргүчтөр тарабынан эң майда - чүйдөсүнө чейин ойлонулган кылмыш аракети экендиги менен түшүндүрүлөт.

Адам өлтүрүү боюнча тергөө криминалистиканын акыркы жетишкендиктерин жана илимдин жана техниканын ар кандай тармактарынын жетишкендиктерин, илимий сунуштарды жана тергөө тажрыйбасын кеңири колдонот. Бирок бул категориядагы иштер боюнча тергөө жана сот практикасын талдоо, өлтүрүүнүн жалдама мүнөзүндөгү бардык белгилери бар бир катар кылмыш иштери боюнча тергөөнүн баштапкы этабында жана тергөө версияларын көрсөтүүдө ачык тактикалык каталарга жол берилгенин; издерди жана буюм далилдерди табуу, алуу, фиксациялоо жана изилдөө каражаттарынын техникалык-криминалистикалык арсеналы жана азыркы дүйнө тергөөчүгө сунуш кыла ала турган заманбап экспертизалардын жана криминалистикалык эсепке алуулардын бардык көп түрдүүлүгү жетиштүү деңгээлде колдонулбаганын билдирет.

Иштин актуалдуулугу бул категориядагы иштер боюнча жогоруда аталган көйгөйлөрдү четтетүү боюнча чараларды сунуш кылгандыгы менен тастыкталат.

2. **Диссертацияга коюлган талаптардын алкагындагы илимий жыйынтыктар.** Иште кылмыш жаза процессуалдык укугу, криминалистика

И.И.Д. Доржиев
ка. терегали
К.Б. Бомчица
Н.А. Нурмухамбетов

КЫРНАЦУНИВЕРСИТЕТ
ВХОДЯЩИЙ № *ДС/668/44*
« 12 » 04 2024 г.

илимдеринин өнүгү үчүн бир кыйла мааниге ээ төмөндөгүдөй илимий негизделген жаңы теориялык натыйжалар келтирилген:

1 – Натыйжа. Жалдоо менен адам өлтүрүү боюнча тергөө ишин техникалык-криминалистикалык камсыздоонун деңгээлин жогорулатууга тоскоол болгон негизги көйгөйлөр төмөнкү жагдайлар болуп саналат: 1) сотко чейинки өндүрүш органдары заманбап мүмкүнчүлүктөр жана илимий-техникалык каражаттар жөнүндө жетиштүү маалыматка ээ эмес. Мындан тышкары, аларды колдонуу боюнча керектүү көндүмдөргө жана атайын билимдерге ээ эмес, бул адис менен бирге тергөө аракеттерин жүргүзүүдө биргелешкен стратегиялык ишти түзүүгө мүмкүндүк бербейт. Бул төмөнкүлөргө алып келет: биринчиден, өз милдеттеринин артыкчылыктуу бөлүгүн башка катышуучуга жүктөө; экинчиден, жалдоо менен адам өлтүрүүлөрдү иликтөөдө багыт берүүчү же далилдөөчү маалымат алууга мүмкүн болгон экспертиза дайындалбайт жана адистер тартылбайт. 2) Мыйзам деңгээлинде жоболордун жөнгө салынбагандыгынан улам эксперт менен адистин функцияларын чектөөгө байланыштуу дискуссиялык маселелер ушул мезгилге чейин калууда. Айрыкча, бул иштин каралып жаткан категориясы боюнча актуалдуу, мында УКТун артыкчылыктуу бөлүгү катышат жана атайын изилдөөлөрдү жашыруун жол менен жүргүзүү талап кылынат. 3) Татаалдык билимдин ар түрдүү тармактарындагы эксперттерди (адистерди) тартуу менен комплекстүү изилдөөлөрдүн кеңири спектрин колдонуу зарылдыгынан келип чыгат (фоноскопиялык изилдөө төмөнкү методдорду колдонууну талап кылат: спектрографиялык, тил-өлчөө аудиометоду), мында аудиометод лингвистиканын, психологиянын, физиологиянын, психолингвистиканын маалыматтарына таянат, анын ичинде жалдоо менен адам өлтүрүүнүн салттуу эмес ыкмалары пайда болот (мисалы: радиоприемник боюнча ишке ашырылат жана күзөт сигнализациясы, мессенджерлер таратуучу катары колдонулат). 4) Кыйынчылыктар, негизинен, кылмыш издерин даярдоо жана жашыруу боюнча иш-чаралардын комплексин кабыл уюшкан кылмыштуу топтордун катышуусу менен ишке ашырылат тартип өлтүрүүлөрдү тергөө учурунда чечүү үчүн зарыл болгон милдеттердин ар түрдүүлүгүнөн улам келип чыгат. 4) Кыйынчылыктар басымдуу көпчүлүгү кылмыштарды даярдоо жана изин жашыруу боюнча чаралардын комплексин кабыл алган уюшкан кылмыштуу топтордун катышуусу менен жасалган жалдоо менен адам өлтүрүүлөрдү иликтөөдө чечүүнү талап кылган милдеттердин ар түрдүүлүгүнөн келип чыгат. 5) мамлекеттик лабораториялардын жоктугунан же кымбат баалуу экспертизаларды дайындоо үчүн финансылык мүмкүнчүлүктөрдүн чектелгендигинен улам экспертизалардын айрым түрлөрүн пайдалануу мүмкүнчүлүгүнүн чектелиши (мисалы: молекулярдык-генетикалык, одорологиялык, вокалографиялык ж.б.). 6) кадрдык даярдыктын жетишсиздиги же экспертизанын жаңы түрлөрүнө карата адистердин жоктугу, атап айтканда: генетипоскопиялык, авторлоштурулган ж.б., анын ичинде бул үчүн тиешелүү

материалдык-техникалык базанын жоктугу. 7) жетишээрлик татаал комплекстүү экспертизаларды аткаруунун узак мөөнөттөрү жалдоо менен адам өлтүрүүлөрдү натыйжалуу териштирүүгө жолтоо болот.

2 – Натыйжа. Жалдоо менен адам өлтүрүү боюнча тергөө ишин техникалык-криминалистикалык камсыздоонун натыйжалуулугун жогорулатуу үчүн төмөнкүлөр талап кылынат: 1) маалыматтык технологияларды киргизүүнү эске алуу менен пайда болгон инновациялык иштеп чыгууларды тутумдуу негизде киргизүү (мисалы: изделип жаткан адамдарды тез арада аныктоону камсыз кылуучу тепловизуалдык образ боюнча адамдын келбетин аныктоо), 2) Салттуу атайын тергөө аракеттерин жүргүзүүдө алынган санариптик сүрөттөрдүн далилдүү маанисин сактоо, 3) криминалистикага компьютердик технологияларды көбүрөөк киргизүү максатында кибернетиканы андан ары өнүктүрүү, бул төмөнкүлөргө мүмкүндүк берет: а) адам өлтүрүүлөрдү, анын ичинде жалдоо менен жасалгандарды иликтөө процессин компьютерлештирүү; б) бүтүндөй киши өлтүрүүлөр, атап айтканда жалдама адам өлтүрүүлөр боюнча кылмыш-жаза каттоо тутумун автоматташтырууну өркүндөтүү; в) ушул категориядагы иштерди териштирүүдө эксперттик-криминалисттик камсыз кылууну модернизациялоо. 4) сотко чейинки өндүрүш органдары тарабынан тергөө аракеттерин жүргүзүүдө, ошондой эле инсанды идентификациялоонун экспресс-анализин жүргүзүүдө (медициналык-криминалисттик изилдөө) издерди табуунун, чогултуунун жана жазып алуунун натыйжалуулугун жогорулатуучу жаңы заманбап ыкмаларды жана каражаттарды колдонуу, 5) атайын кызматтардын тыгыз кызматташтыгында кылмышкерлерди издөө боюнча техникалык каражаттарды колдонуу боюнча оң тажрыйбаны изилдөө жана натыйжалуу пайдалануу, б) сөөктү ачуусуз эле каза болуп калгандыгы жөнүндө сот күбөлүктөрүн берүүгө жол бербөө боюнча чараларды көрүүгө, 7) инсанды таанууга көмөктөшүүчү изилдөөнүн келечектүү багыттарын киргизүү: а) соттук стоматология, дерматоглифика сыяктуу; б) гибридик интеллектти колдонуу; в) маалымат базасын чогултуу үчүн параллелдүү фиксациялоо менен сүйлөө маалыматын таануу боюнча адаптацияланган тутум, 8) билимдердин кыйла талап кылынган тармактары боюнча эксперттердин ишин материалдык-техникалык жактан камсыздоону күчөтүү жана ушул категориядагы иштерди кароодо пайдаланылган акча каражаттарын ведомстволор аралык компенсациялоонун укуктук механизм кароо талап кылынат, 9) экспертизаларды өткөрүүгө тоскоол болгон бир катар көйгөйлөрдү чечүү үчүн төмөнкүлөрдү иштеп чыгуу талап кылынары негиздүү деп эсептейбиз: иш-чараларды уюштурууну жана жалпысынан адам өлтүрүү иштери боюнча комплекстүү изилдөөлөрдү жүргүзүүнүн тартибин камтыган криминалистикалык сунуштар (анын «жалдама» мүнөзү бир катар процессуалдык аракеттерден жана ыкчам иликтөөлөрдөн кийин белгилениши мүмкүн экенин эске алуу керек).

3 – Натыйжа. Кылмыштарды каттоо тутуму, уюшкан кылмыштуу топтордун, жалдоо менен адам өлтүрүү ыкмаларынын, ошондой эле илимдин жана техниканын катышуусу менен кылмыш чөйрөсүндө болуп жаткан өзгөрүүлөргө ылайык тутумдуу өркүндөтүүнү талап кылаары далилденген. Ушуга байланыштуу анын уюштуруучулук негиздерин өркүндөтүүнүн негизги багыттары төмөнкү максаттарда белгиленет: 1) тергелип жаткан адам өлтүрүүлөр боюнча берилген маалыматтардын аныктыгын, өз убагында жана толуктугун камсыз кылуу; 2) эсепке алуу жана каттоо тутумдарын унификациялоо, жергиликтүү бийлик органдарынын ортосунда маалымат алмашуунун так тутумун уюштуруу, кээ бир кошумча эсепти региондукка бириктирүү, эсептин айрым кошумча түрлөрүн милдеттүүлөр институтуна өткөрүп берүү; 3) каттоо тутумдарынын илимий деңгээлин жогорулатуу, алардын натыйжалуулугун талдоо ж.б. Коюлган максаттарга жетүү үчүн бир катар милдеттерди чечүү зарыл: илимий-изилдөө (эмгекти илимий уюштуруу, классификациялоо, тутумдаштыруу жана эсепке алууну унификациялоо маселелери боюнча); техникалык (заманбап илим менен техниканын жетишкендиктерин киргизүү); жалдоо менен адам өлтүрүүнүн бетин ачууга көмөктөшүүчү уюштуруучулук (жалданма адам өлтүрүүнүн бетин ачуунун жана тергөөнүн натыйжалуулугун жогорулатуу, эсепке алуунун жаңы түрлөрүн түзүү, максималдуу эффективдүүлүккө жана натыйжалуулукка жетишүү), уюшкан кылмыштуу топтун катышуусу менен жасалган жалдоо менен адам өлтүрүүлөргө каршы туруу үчүн.

4 – Натыйжа. Жаңы автоматташтырылган маалыматтык-издөө тутумдарын түзүү, анын ичинде заманбап программалык камсыздоолорду жана алардын мобилдик версияларын түзүү УКК катышуусу менен иштердин ушул категориясын ачууну жана иликтөөнү камсыз кылуу боюнча маалыматтык мүмкүнчүлүктөрдү кыйла жогорулатат. Тез арада чечүүнү талап кылган төмөнкү көйгөйлүү маселелерге өзгөчө көңүл буруу керектиги далилденди: 1) заманбап технологиялар менен жабдуу дайыма өркүндөтүлүп турат, б. а. адам өлтүрүүнүн жаңы модернизацияланган ыкмаларын эске алуу менен азыркы коомдун талаптарына жооп бериши керек; 2) криминалист-адистердин ишин автоматташтыруу республиканын бардык аймагына жайылтылышы керек, анда адам өлтүрүү жөнүндө иштер боюнча окуя болгон жерден алынган объекттерди автоматташтырылган тутумдардын маалымат базасына киргизүү үчүн аларды ташуу процессин алып салуу зарыл; 3) адам өлтүрүү фактысы боюнча зарыл болгон маалыматты ыкчам алуу максатында, маалыматты киргизүүдө функциялардын кайталанышын жоюу жана интеграциялоо мүмкүнчүлүгү үчүн бардык автоматташтырылган тутумдар бир түрдүү болушу керек. Ошентип, маалымат базасын түзүүнүн чачыранды тутуму жабырлануучунун инсандыгын аныктоо жана киши өлтүргүчтү кармоо убактысына терс таасирин тийгизген маалымат алуу процессин кечендетүүгө алып келет; 4) санариптик

технологиялар менен иштөөнүн натыйжалуулугун жогорулатуу үчүн КРнын КЖПК реформалоону эске алуу менен сотко чейинки өндүрүш баскычында далилдерге болгон мамилени өзгөртүү контекстинде жабырлануучу инфраструктуранын актуалдуулугун бүгүнкү күндүн реалдуулугуна жооп берген заманбап инфраструктурага алмаштыруу талап кылынат; 5) маалыматтар базасын түзүүнүн чачыранды тутуму маалымат алуу процессин создуктурууга алып келет, бул жабырлануучунун инсандыгын аныктоо жана киши өлтүргүчтү кармоо мөөнөттөрүнө терс таасирин тийгизет. Тармактык туташуулардын санын көбөйтүүдө мындай кошуулардын коопсуздугун жогорулатуу (маалыматтарды шифрлоо тутумун өркүндөтүү) менен байланышкан маселени чечүү зарыл, мында кызыкдар жактар бул тармактарга кирүүгө жана адам өлтүрүү фактысы боюнча сотко чейинки өндүрүш боюнча берилип жаткан маалыматты кармоого мүмкүнчүлүгү болбойт эле. Маалыматты электрондук түрдө алуу мүмкүнчүлүгү жана пайдалануучу катары мейман тутумуна кирүү үчүн үчүнчү тараптын маалымат базаларына каттоону, статистикалык жана башка маалыматтарга мониторинг жүргүзүү максатында бул процессти электрондук форматка өткөрүү талап кылынат. Кагаз түрүндө суроо-талаптарды жиберүүнү жоюу жана санариптик технологияларга өтүү башка мамлекеттер тарабынан тапшырмаларды аткаруу мөөнөттөрүн олуттуу өлчөмдө кыскартат; б) укук коргоо органдарында жаңы программалык комплекстердин жана тутумдардын бар экендиги жөнүндө кызматкерлердин маалымдуулугунун көйгөйлөрү байкалат.

5 – Натыйжа. Келечектүү багыттар болуп төмөнкүлөр саналат: 1) Кыргыз Республикасында адам өлтүрүүлөрдүн ачылбаган жерлеринен алынган биологиялык издердин, ошондой эле жасалган оор жана өзгөчө оор кылмыштардын “Генетикалык паспортторунун” республикалык эсебин түзүү. Мындай жагдай кылмыш болгон жерлерден “салттуу” издерди алып коюуга мүмкүндүк берет. 2) КРда ДИК-лабораторияларды түзүү жана биологиялык материалдар боюнча оперативдүү кызыкчылык туудурган адамдарды, таанылбаган өлүктөрдү аныктоого арналган криминалисттик геномдук эсепке алууну киргизүү; 3) “Дактилоскопиялык жана геномдук каттоо жөнүндө” КР Мыйзамын иштеп чыгуу жана кабыл алуу актуалдуу болуп саналат. Ага ылайык ДНК маалыматтарын чогултуу жана геномдук каттоо төмөнкүлөргө карата жүргүзүлөт: а) тизмеси Мыйзам менен аныкталган оор жана өзгөчө оор кылмыштарды жасагандыгы үчүн соттолгон адамдар; б) ачылбаган оор же өзгөчө оор кылмыш кылмыштары, ошондой эле инсандын жыныстык кол тийбестигине жана жыныстык эркиндигине каршы кылмыштардын бардык категориялары боюнча сотко чейинки териштирүүнүн жүрүшүндө биологиялык материалы алынып коюлган аныкталбаган адамдар; б) ачыла элек оор же өзгөчө оор кылмыштар, ошондой эле инсандын жыныстык кол тийбестигине жана жыныстык эркиндигине каршы кылмыштардын бардык категориялары боюнча

сотко чейинки тергөөнүн жүрүшүндө биологиялык материалы алынган белгисиз адамдар; г) уюшкан кылмыштуу топтордун лидерлери жана мүчөлөрү; д) дайынсыз жоголгон жарандардын биологиялык туугандары; е) таанылбаган өлүктөр; 4) Криминалистикалык далил катары ДНКны идентификациялоонун потенциалын толук ишке ашыруу үчүн киши өлтүрүүнү, анын ичинде жалдама киши өлтүрүүнү иликтөө жана ачуу процессинде генотиптик маалыматты кеңири киргизүү жана колдонуу максатка ылайыктуу деп эсептейбиз. Бул ыкманын эффективдүүлүгүнүн аркасында жалданма киши өлтүрүү боюнча шектүүлөрдүн чөйрөсүн кеңейтүүгө же тарытууга жана ДНК маалыматтар базасын түзүүнүн аркасында идентификация маселелерин чечүүгө болот.

6 – Натыйжа. Криминалистикалык каттоонун заманбап тутумун түзүү жана пайдалануу комплекстүү мамлекеттик мамилени талап кылат, мында төмөнкү ыкмалар баштапкы жана негизги этаптар болууга тийиш: 1) каттоо маалыматтарын, анын ичинде адамдын ДНКсынын маалыматтарын чогултуу, сактоо жана пайдалануу жаатындагы укуктук мамилелерди ченемдик-укуктук жөнгө салуу тутумун өркүндөтүү; 2) тиешелүү министрликтер жана ведомстволор боюнча бөлүштүрүлгөн маалыматтар базасы түрүндө ДНКны кошкондо, криминалисттик маалыматтардын республикалык маалыматтар базасын түзүү; 3) заманбап лабораторияларды түзүү жана комплекттөө, анын ичинде КР ИИМинде жана КР ЮМ соттук экспертиза борборлорунда ДНК-анализ жүргүзүү максатында каралып жаткан чөйрөлөрдө маанилүү ролду ойногон финансылык камсыздоо боюнча маселелерди чечүү; 4) адамдардын “генетикалык паспортторун”, ачыла элек оор жана өзгөчө оор кылмыштар болгон жерден алынган биологиялык издерди эсепке алууну жүргүзө турган жана эсепке алуунун башка жаңы түрлөрүн түзүүчү адистештирилген бөлүмдөрдү түзүү зарыл; 5) окуя болгон жерлерден алынган ДНКны жана биологиялык издерди, анын ичинде жасалган жана жалдоо менен адам өлтүрүүлөрдү камтыган борборлоштурулган маалыматтар базасын түзүү, жүргүзүү жана түзүмү боюнча нускамалардын долбоорлорун иштеп чыгуу зарыл. Белгилей кетсек, тергөө жана издөө иш-аракеттеринин натыйжалуулугу башкалардын арасында маалыматты алуу, берүү жана пайдалануу мыйзам ченемдүүлүктөрүнө негизделет. Бул процесстерди тергөөнүн кызыкчылыгына ыңгайлаштыруу, анын жардамы менен эң кыска мөөнөттө жана минималдуу чыгым менен белгилүү деңгээлде ишенимдүүлүк менен маалыматты алууга мүмкүн болгон ыкмаларды иштеп чыгууну билдирет.

7 – Натыйжа. УККдун катышуусу менен жалданып жасалган адам өлтүрүүлөрдү иликтөөдө сотко чейинки өндүрүш баскычында тергөөчүнүн ишмердүүлүгүнүн негизги багыттарынын модели иштелип чыккан жана изилдөөдө баяндалган, атап айтканда: 7.1. кылмыштын курмандыгынын инсандыгын мүнөздөөчү маалыматтарды чогултуу боюнча: а) кылмыш жасоого тиешеси бар адамдарга жана окуянын башка жагдайларына карата

жабырлануучунун криминалдык окуяга байланыштуу көрсөтүлүүчү жеке сапаттары; б) кылмыш дүйнөсү менен криминалдык байланыштары; в) адаттар, хоббилер, анын ичинде уюшкан кылмыштуу топтор тарабынан кызыгуу көрсөтүүгө таасир этиши мүмкүн; г) жабырлануучунун жакын чөйрөсүнөн кылмыш жасоого тиешеси бар адамдарга карата;

7.2. жабырлануучунун жансыз денеси табылганда: а) өздүгү тактала элек зомбулук менен өлүм белгилери менен, б) зомбулук менен өлүм белгилери жок (мында керээз, тартуулоо келишими ж. б. түзүлгөндөн кийин жакында эле батирди же башка турак жайды менчиктештирип алган), в) киши өлтүрүүнүн тайманбастыгын жана катаалдыгын күбөлөндүргөн көп сандаган жарааттардын болушу;

7.3. Кылмышкердин инсандыгы жөнүндө маалыматтарды чогултуу боюнча маалыматтык модель: а) кылмыш жасоонун криминалдык-кесиптик көндүмдөрүнүн болушу, б) кылмыштын курмандыгы менен байланыштын болушу, в) башка уюшкан кылмыштуу топтор менен криминалдык байланыштын болушу, г) адам өлтүрүүнүн демонстрациялык мүнөзүнүн болушу, анын ичинде өзгөчө катаалдык менен болушу, д) адам өлтүрүү менен катар башка кошумча кылмыштарды жасоо, е) адам өлтүрүүнүн жүйөсүн изилдөө, ж) бүтүндөй уюшкан кылмыштуу топтун сапаттык курамын жана өзгөчөлүктөрүн изилдөө, ошондой эле уюшкан кылмыштуу топтун лидерин аныктоо, з) уюшкан кылмыштуу топтун активдүү катышуучусу катары жалдоо менен адам өлтүрүүлөрдү жасоодо адамдын ролун аныктоо;

7.4. Уюшкан кылмыштуу топтор катышкан адам өлтүрүүлөрдү иликтөөдө айрым далилдүү же башка маалыматтарды чогултуу боюнча маалыматтык модель.

7.5. Жалдоо менен адам өлтүрүүнүн жагдайларын (убактысын, ордун, ыкмасын) белгилөө боюнча, ошондой эле төмөнкү версияларды көрсөтүүдө жүйөлүү компонент боюнча маалыматтык модель:

7.5.1. Жабырлануучунун баалуулуктарын уурдоо же анын турак жайына ээлик кылуу максатында жеке кызыкчылыктан улам уюшкан кылмыштуу топтор тарабынан жасалган адам өлтүрүү,

7.5.2. Жабырлануучунун ишкердик ишин андан ары көзөмөлдөө максатында УККдун мүчөлөрү тарабынан жасалган адам өлтүрүү (мындай кырдаалда курмандыктар көбүнчө коммерциялык жана ишкердик ишмердикти ийгиликтүү жүргүзгөн адамдар болуп саналат),

7.5.3. уюшкан кылмыштуу топтордун ортосундагы кылмыштуу “уруш-талаштардын” натыйжасында же топ ичиндеги чыр-чатакты чечүүнүн натыйжасында уюшкан кылмыштуу топтор тарабынан жасалган адам өлтүрүү,

7.5.4. Мамлекеттик бийлик органдарынын тапшырыгы боюнча уюшкан кылмыштуу топтор тарабынан жасалган адам өлтүрүү,

7.5.5. уюшкан кылмыштуу топтор тарабынан сотко чейинки өндүрүш субъекттеринин каршылыгы бар экендигинин белгилерин аныктоо боюнча,

7.5.6. жабырлануучунун өлүмүнө кызыкдар болгон адамды (кардарды) жана анын криминалдык кутумга катышкан УКК менен байланышын аныктоо боюнча маалыматтык модель.

8 – Натыйжа. Жалдоо менен адам өлтүрүүлөрдүн бетин ачууга түздөн-түз багытталган ишти өндүрүү үчүн атайын арналган максаттуу уюштуруу түзүмдөрүн (МУТ) уюштуруу төмөнкүлөрдү камсыз кылат: 1) болгон адам өлтүрүү жөнүндө маалыматтарды токтоосуз алуу жана болуп өткөн криминалдык окуя болгон жерге тергөө – ыкчам топтун баруусун өз убагында уюштуруу; 2) иштелип жаткан версияларды эске алуу менен бир эле учурда бир нече жерде тергөө аракеттеринин зарыл түрлөрүн жана санын параллелдүү өндүрүү мүмкүнчүлүгү, бул, албетте, криминалдык жосундун мүнөзүн эске алуу менен максатка ылайыктуу; 3) тергелип жаткан иш боюнча ар кандай тергөө – ыкчам топтордо турган бир нече тергөөчүлөрдүн бир убакта катышуу мүмкүнчүлүгүн эске алуу менен тергөө аракеттерин жүргүзүүнүн кыйла сапаттуу деңгээли; 4) жалдоо менен адам өлтүрүү фактысы боюнча тергөө органдарына иш боюнча көрсөтүлгөн тергөө версияларынын тутумунун айрым элементтери болуп саналган бир катар версияларды параллелдүү текшерүүгө мүмкүндүк берет. Бул ошондой эле тергөө жана ыкчам жол менен коюлган бардык версиялардын бир эле учурда жалдоо менен өлтүрүүгө катышы бар экендиги жөнүндө маалыматы бар адамдарга карата комплекстүү текшерүүнү жүргүзүүнү камсыз кылат. Ишти териштирүү процессинде бир тергөөчү тарабынан бир эле учурда бир нече версияны сапаттуу текшерүү мүмкүн эмес экени анык; 5) тергөө процессинде пайда болгон көйгөйлөрдү жана маселелерди биргелешип талкуулоо жана өз убагында чечүү мүмкүнчүлүгүн түзүү, бул топтун жетекчисине туура тактикалык – процессуалдык чечим кабыл алууну камсыз кылат жана жыйынтыгында жүргүзүлүп жаткан тергөөнүн сапатын жогорулатууга алып келет; 6) тергөөчүлөрдүн ортосунда иш участкаларын так бөлүштүрүү жолу менен иш боюнча сотко чейинки өндүрүштүн мобилдүүлүгүн жогорулатуу үчүн шарттарды түзүүгө өбөлгө түзөт жана конкреттүү тергөө кырдаалын эске алуу менен тергөө органдарынын кызматкерлеринин негизги күч-аракеттерин иштин эң маанилүү багыттарына топтоо аркылуу аны кайра бөлүштүрүү зарыл болгон учурда; 7) ишти оптималдаштыруучу жана жалдоо менен адам өлтүрүүнүн бетин ачуунун натыйжалуулугун жогорулатуучу ар кандай биргелешкен иш-чаралардын комплексин кыйла сапаттуу иштеп чыгуу; 8) тергелип жаткан иш боюнча келип чыккан конкреттүү тергөө кырдаалын эске алуу менен пландарды дайыма оңдоп туруу мүмкүнчүлүгүн эске алуу менен башка кызыкдар кызматтар менен бирдикте тергөө ишин пландаштыруу; 9) тутумдук анализдин натыйжаларын эффективдүү пайдалануу, бул адам өлтүрүү боюнча тергөө учурунда пайда болгон ар кандай жетишерлик татаал

маселелердин көп варианттуу аспектилерин эске алууга мүмкүндүк берет; 10) болжолдоонун сапатын жогорулатуу, жетекчиликте уюштурууну оптималдаштыруу, тергөөнүн ар бир этабында тергөө - криминалисттик жана БИИнин натыйжалары боюнча алынган маалыматтарга коллегиялдуу талдоо жүргүзүү жана баалоо, ошондой эле жалдоо менен жасалган өлтүрүүлөрдү иликтөөнүн жүрүшүндө көзөмөлдөө; 11) кызматтык өз ара аракеттенүүнү оптималдаштырууга, ага тете ички ведомстволук тоскоолдуктарды жана биргелешкен иштин жүрүшүндө келип чыгуучу локалдуу терс тенденцияларды жоюуга өбөлгө түзүүчү кырдаалды түзөт; 12) жалдоо менен жасалган өлтүрүүлөрдү териштирүүгө тартылган укук коргоо органдарынын өз ара аракеттенүүчү бөлүмдөрүнүн ишин так координациялоо, ошондой эле күчтөрдү жана колдо болгон каражаттарды дароо кайра бөлүштүрүү. Мындай маневр ыкчам кырдаал же ишти уюштуруунун формаларынын ыкмалары өзгөргөн учурда зарыл; 13) жалдама мүнөздөгү адам өлтүрүүлөр жөнүндө токтотулган жана архивдик кылмыш иштерине талдоо жүргүзүү; 14) криминалисттик жана ыкчам издөө эсептеринин маалыматтар базасын пайдалануу.

9 – Натыйжа. Жалдоо менен адам өлтүрүүлөрдү иликтөөдө келип чыгуучу негизги көйгөйлөр: биринчиден, багыттама багыттарды аткарганга чейин бир катар инстанциялардан өтүү жол-жобосу каралган; экинчиден, бул милдет жүктөлгөн конкреттүү адамдын аны аткарууга формалдуу мамиле кылган фактыларынын бар экендигин да жокко чыгарууга болбойт; үчүнчүдөн, иштин бул чөйрөсүндөгү башка катышуучулар менен өз ара аракеттенүү маселелерин тергөө кызматынын оперативдүү кызматкерине тапшыруу тергөөчүнүн практикасы да терс кесепеттерге алып келет. Мындай кырдаалда: а) жалдоо менен адам өлтүрүүнү иликтөөдө тергөөчүнүн лидерлик ролу жокко чыгарылат; б) тергөөчүнүн маалыматты түздөн-түз анын булагынан кабыл алуу мүмкүнчүлүгү татаалдаса, өткөрүп берүү звенолорунун болушу иш боюнча чогултулган маалыматты өздөрү каалагандай чечмелөөдөн улам маалыматтардын туура эмес берилишине, ал тургай анын жоголушуна алып келиши мүмкүн; в) түзүлгөн кырдаалда ыкчам кызматкер коюлган милдеттерге жетишүү үчүн олуттуу убактылуу параметрлерди талап кылган буйрутма өлтүрүүлөрдү иликтөө менен байланышкан БИИ жүргүзүүгө өзүнүн күч-аракетин толук өлчөмдө жумшоо мүмкүнчүлүгүнөн ажырайт; төртүнчүдөн, иштин артыкчылыктуу бөлүгүндө сотко чейинки өндүрүштүн баштапкы этабында тергөө органдары окуянын бир катар юридикалык маанилүү жагдайлары жөнүндө билишпейт, бул процессуалдык аракеттерди өткөрүүнүн жүрүшүн пландоону уюштурууну татаалдантат; бешинчиден, тергөө жана алгачкы текшерүү органдарынын изделип жаткан объекттерди издөө жана чектеш аймакта буйрутма адам өлтүрүүнүн кошо катышуучуларын издөө боюнча ишин татаалданткан, мындай учурларда тергөө кызматтардын башка кызматкерлеринин багыт алуусун аткаруу боюнча чаралар көрүлгөн.

10 – Натыйжа. Жалдоо менен адам өлтүрүүлөрдүн уюшкан мүнөзүн көрсөткөн негизги жагдайлар болуп кийинкилер саналат: а) айрым квалификациялык мүнөздөмөлөрү боюнча окшоштуктары бар ачыкталбаган адам өлтүрүүлөрдүн болушу, анын ичинде: өлтүрүүнүн ыкмасы жана аны жасоонун квалификациялуу мүнөзү; б) адам өлтүрүүнү ар тараптан даярдоо, эреже катары, аны жасоодо өзгөчө тайманбастык жана криминалдык максатка максималдуу жетүү; в) саясий ишмерлерге жана олуттуу материалдык байлыктарга ээ болгон же башкача айтканда “тобокелдик” тобуна кирген адамдарга карата зомбулук мүнөздөгү криминалдык жосундар жасалганда; г) криминалдык кол салуунун объектиси болгон адам жөнүндө жакшы кабардар болуу менен алардын иш-аракеттерин ролдук бөлүштүрүүгө ылайык так бөлүштүрүүнү эске алуу менен кылмыштуу окуяга катышкан бардык адамдарды жетиштүү деңгээлде даярдоо; д) эреже катары техникалык камсыздоонун жана курал-жарактын жогорку деңгээли (мисалы, ок атуучу куралдардын заманбап түрлөрүн, татаал жардыргыч түзүлүштөрдү, байланышты камсыз кылуу үчүн пайдаланылуучу каражаттарды, угуучу түзүлүштөрдү ж. б. колдонуу), ошондой эле криминалдык топтун мүчөлөрүндө укук коргоо органдарынын, ага тете көзөмөлдөөчү органдардын кызматкерлеринин айырмалоочу функциясы ишке ашырыла турган ар кандай буюмдардын болушу жана алардын пайдаланышы, мисалы: кызматтык күбөлүктөр, форма, тиешелүү символикасы бар автотранспорт ж. б.; е) ыкчам-издөө жана тергөө маалыматтарынын болушу, ал жабырлануучунун криминалдык чөйрө менен болгон байланышы жөнүндө күбөлөндүрөт, же жабырлануучунун да, ошондой эле адамдардын, кылмыштуу окуянын же анын эпизодунун күбөлөрүнүн да репрессияланышы, тергөөгө жана укук коргоо органдарынын кызматкерлерине көмөк көрсөтүүнү каалабагандыгы; ж) кармалгандардын кылмыш окуясына катыштыгы бар экендиги менен макул эместиги, ошондой эле шектүүлөрдүн тергөөчүгө жана ыкчам кызматкерлерге карата өтө каардуу мамилеси; з) УКТ мүчөлөрүн коргоого багытталган механизмдердин болушу жана зарыл болгон учурда токтоосуз колдонулушу, анын ичинде: жогорку квалификациялуу жана акы төлөнүүчү адвокаттар алардын жактоочусу катары иш алып барышат, тергөө аппараттарынын ишине ар кандай кысым көрсөтүлөт, анын ичинде мамлекеттик башкаруу кызматтарында жооптуу кызматтарды ээлеген кызмат адамдары тарабынан жана ушул сыяктуулар, ошондой эле тергөөнүн жүрүшүн көзөмөлдөө аракеттери, демилгени колго алууга жана анын артыкчылыктарын пайдаланууга умтулуу; и) жабырлануучуларга жана кылмыш окуясын күбөлөндүргөн адамдарга алардын көрсөтмөлөрүнө таасир этүү үчүн дайыма “көңүл буруу” ; к) ошондой эле, кылмыштуу топтун лидеринин өлтүрүүнү уюштуруучунун ролун мүмкүн болгон аткаруусу, эреже катары, согушкер болуп саналган кылмыш окуясынын катышуучуларынын жекече “кол жазмасы” менен ырасталышы мүмкүн. Муну менен бирге, кээ бир учурларда мүмкүн болгон шектенүүлөрдү жоюу үчүн

башка криминалдык топтун субъектилерин өлтүрүүгө чакырыларын эске алуу зарыл.

3. Диссертацияда түзүлгөн илимий натыйжалардын (илимий жоболордун), корутундулардын жана сунуштардын негизделүү деңгээли жана ишенимдүүлүгү.

1 – Натыйжа. Ишенимдүү, жалдоо менен адам өлтүрүү боюнча тергөө ишин техникалык-криминалисттик камсыздоонун деңгээлин жогорулатууга тоскоол болгон негизги көйгөйлөрдү чечүүгө багытталган, бир катар илимий жана методологиялык мамилелерди терең талдоого негизделген.

2 - Натыйжа. Ишенимдүү, анткени ал жалпы илимий изилдөө усулдарын колдонуу аркылуу жалдоо менен адам өлтүрүү боюнча тергөө ишин техникалык-криминалистикалык камсыздоонун натыйжалуулугун жогорулатууга карата илимий мамилелерди терең талдап чыгуунун натыйжасында келип чыккан.

3 – Натыйжа. Ишенимдүү жана негизделген, кылмыштарды каттоо тутуму, уюшкан кылмыштуу топтордун, жалдоо менен адам өлтүрүү ыкмаларынын, ошондой эле илимдин жана техниканын катышуусу менен кылмыш чөйрөсүндө болуп жаткан өзгөрүүлөргө ылайык тутумдуу өркүндөтүүнү талап кылаары далилденип, атайын адабияттарды терең талдоонун натыйжасында иштелип чыккан.

4 – Натыйжа. Ишенимдүү, анткени жаңы автоматташтырылган маалыматтык-издөө тутумдарын түзүү, анын ичинде заманбап программалык камсыздоолорду жана алардын мобилдик версияларын түзүү УКК катышуусу менен иштердин ушул категориясын ачууну жана иликтөөнү камсыз кылуу боюнча маалыматтык мүмкүнчүлүктөрдү кыйла жогорулатат деп негизделген.

5 – Натыйжа. Ишенимдүү жана негиздүү, анткени, каралып жаткан көйгөйдүн келечектүү багыттары тастыкталып, изилденген тармактагы укук колдоону практикасын комплекстүү талдоонун натыйжасында негизделген.

6 – Натыйжа. Криминалистикалык каттоонун заманбап тутумун түзүү жана пайдалануу комплекстүү мамлекеттик мамилени талап кыланаары негизделген жана мында баштапкы жана негизги этап болууга тийиш болгон ыкмалар тастыкталган үчүн ишенимдүү.

7 – Натыйжа. Кылмыштуу коомдоштуктун катышуусу менен жалданып жасалган адам өлтүрүүлөрдү иликтөөдө сотко чейинки өндүрүш баскычында тергөөчүнүн ишмердүүлүгүнүн негизги багыттарынын модели иштелип чыккандыгы үчүн ишенимдүү жана негиздүү.

8 – Натыйжа. Жалдоо менен адам өлтүрүүлөрдүн бетин ачууга түздөн-түз багытталган ишти өндүрүү үчүн атайын арналган максаттуу уюштуруу

түзүмдөрүн (МУТ) уюштуруунун натыйжасы дадилденген үчүн ишенимдүү жана негиздүү.

9 – Натыйжа. Ишенимдүү жана негиздүү, анткени жалдоо менен адам өлтүрүүлөрдү иликтөөдө келип чыгуучу негизги көйгөйлөрү илимий жактан тастыкталган.

10 – Натыйжа. Жалдоо менен адам өлтүрүүлөрдүн уюшкан мүнөзүн көрсөткөн негизги жагдайлар аныкталган үчүн ишенимдүү жана негиздүү.

4. Изденүүчүнүн диссертацияда түзүлгөн ар бир илимий натыйжанын (жобонун) жана корутундусунун жаңычылык деңгээли.

1-Натыйжа. Жаңы, анткени автор биринчилерден болуп жалдоо менен адам өлтүрүү боюнча тергөө ишин техникалык-криминалисттик камсыздоонун деңгээлин жогорулатууга тоскоол болгон негизги көйгөйлөрүн анытаган.

2 – Натыйжа. Бул натыйжа **жаңы,** автор тарабынан бул тармакта болгон теориялык иштеп чыгуулардын негизинде, бирок өзүнүн кабыл алуу призмасы аркылуу түзүлгөн.

3 – Натыйжа. Жаңы, анткени автор биринчи жолу кылмыштарды каттоо тутуму, уюшкан кылмыштуу топтордун, жалдоо менен адам өлтүрүү ыкмаларынын, ошондой эле илимдин жана техниканын катышуусу менен кылмыш чөйрөсүндө болуп жаткан өзгөрүүлөргө ылайык тутумдуу өркүндөтүүнү талап кылаары далилденгенин тастыктаган.

4– Натыйжа. Жаңы, анткени жаңы автоматташтырылган маалыматтык-издөө тутумдарын түзүү, анын ичинде заманбап программалык камсыздоолорду жана алардын мобилдик версияларын түзүү УКК катышуусу менен иштердин ушул категориясын ачууну жана иликтөөнү камсыз кылуу боюнча маалыматтык мүмкүнчүлүктөрдү кыйла жогорулатат деп автор аныктаган.

5– Натыйжа. Жаңы, автор биринчилерден болуп каралып жаткан тармактагы келечектүү багыттарды изилдеп чыккан.

6– Натыйжа. Криминалистикалык каттоонун заманбап тутумун түзүү жана пайдалануу комплекстүү мамлекеттик мамилени талап кылат, мында төмөнкү ыкмалар баштапкы жана негизги этаптар болууга тийиш деп тастыкталган үчүн бул натыйжа **жаңы.**

7– Натыйжа. Бул натыйжа **жаңы** анткени биринчи жолу кылмыштуу коомдоштуктун катышуусу менен жалданып жасалган адам өлтүрүүлөрдү иликтөөдө сотко чейинки өндүрүш баскычында тергөөчүнүн ишмердүүлүгүнүн негизги багыттарынын модели иштелип чыккан.

8– Натыйжа. Жаңы, анткени автор тарабынан жалдоо менен адам өлтүрүүлөрдүн бетин ачууга түздөн-түз багытталган ишти өндүрүү үчүн атайын

арналган максаттуу уюштуруу түзүмдөрүн (МУТ) уюштуруунун оң натыйжалары дадилденген.

9– Натыйжа. Жалдоо менен адам өлтүрүүлөрдү иликтөөдө келип чыгуучу негизги көйгөйлөрү чагылдырылганы үчүн бул натыйжа **жаңы**.

10– Натыйжа. Жалдоо менен адам өлтүрүүлөрдүн уюшкан мүнөзүн көрсөткөн негизги жагдайлары аныкталгандыгы үчүн бул натыйжа **жаңы**.

5. Алынган натыйжалардын практикалык маанилүүлүгү. Диссертациялык изилдөөдө иштелип чыккан жоболор жалдоо менен адам өлтүрүүлөрдүн маңызы жөнүндө, демек, аларды ачуу жана иликтөө боюнча сотко чейинки өндүрүш органдарынын ишинде техниканын жана илимдин заманбап жетишкендиктерин пайдалануу мүмкүнчүлүктөрү жөнүндө заманбап криминалистикалык жана ыкчам-издөө билимдеринин тутумун байытат. Теориялык жоболор жана криминалистикалык багыттагы бир катар усулдук сунуштар маалымат базасынын заманбап мүмкүнчүлүктөрүн пайдалануу менен, анын ичинде адам өлтүрүүлөргө каршы аракеттерди күчөтүүгө багытталган иш-чаралардын комплексин ишке ашырууну иштеп чыгуу үчүн маалыматтык базаны түзөт. Иште берилген маалыматтык моделдер практикалык кызматкерлердин жалдоо менен адам өлтүрүүлөрдүн бетин ачуу ыкмалары жана тактикасын уюштуруу боюнча конкреттүү милдеттерди чечүүгө жардам бере алат.

Изилдөөнүн негизги жыйынтыктары юридикалык жогорку жана орто билим берүү мекемелеринин окуу жараянына; адам өлтүрүүлөрдүн, анын ичинде жалдоо менен жасалгандардын бетин ачуу менен байланышкан жетекчилерди, адистерди даярдоо жана кайра даярдоо тутумунда; кылмыштуулукка каршы күрөшүү чөйрөсүндө мамлекеттик саясатты калыптандыруу базасын түзгөн илимий изилдөөлөрдө жана каралып жаткан категориядагы өлтүрүүлөрдүн бетин ачуунун каражаттарын жана методдорун оптималдаштырууга тиешелүү колдонмо мүнөздөгү изилдөөлөрдө колдонууга болот.

6. Изденүүчү тарабынан тийиштүү актуалдуу көйгөйдү чечүүгө натыйжалардын теориялык же колдонмо милдеттеринин багытталышы.

Коргоого коюлган Матамаров Алмаз Нурдуновичтин диссертациясы жалдоо менен адам өлтүрүүнү тергөөнү криминалистикалык камсыздоонун өзгөчөлүктөрү менен байланышкан чаралар боюнча практикалык сунуштарды иштеп чыгууга, ошондой эле теория жана практика жаатындагы көйгөйлүү маселелерди чечүүгө арналган.

Диссертациянын теориялык мааниси кылмыш-жаза процессуалдык укук криминалистика илими үчүн маанилүү болгон жалпы теориялык

корутундуларды камтыган өз алдынча тутумдуу илимий изилдөө экендигинде жатат. Ал эми, практикалык мааниси жөнүндө жогоруда белгилеп кеттик.

Кандидаттык диссертацияда иштелип чыккан натыйжалар ички биримдиги менен мүнөздөлүп, изилдөөнүн негизги максатын жана милдеттерин туура аныктоо менен жүргүзүлгөн. Коргоого коюлган натыйжалар менен жоболордун жаңылыгынын даражасы биринчи кезекте изденичүүнүн аталган темага байланыштуу көйгөйлүү маселелерди ар тараптуу ачып бергендиги жана алардын кылмыш – жаза укуктук макамын теориялык жактан өнүктүрүү чараларды сунуш кылгандыгы, ошондой эле аны ишке ашыруунун механизмин өркүндөтүү боюнча практикалык сунуштарды иштеп чыгуу менен аныкталат.

7. Диссертациянын негизги жоболорунун, натыйжаларынын жана корутундуларынын басылмаларда жетишээрлик деңгээлде толуктугун тастыктоо.

Диссертациялык изилдөөдө берилген негизги жоболор, натыйжалар жана корутундулар изденүүчүнүн илимий макалаларында чагылдырылган, ар кандай эл аралык илимий конференцияларда баяндалган.

1. Матамаров, А. Н. Жалдоо менен адам өлтүрүүнү иликтөөдө автоматташтырылган маалыматтык издөө тутумдарын колдонуу [Текст] / А. Н. Матамаров // Наука, новые технологии и инновации Кыргызстана. – 2023. – № 9. – С. 191-196. https://www.elibrary.ru/author_items.asp?authorid=1147648&show

2. Матамаров, А. Н. Жалдоо менен адам өлтүрүүнү иликтөөдө криминалистикалык эсепти колдонуунун өзгөчөлүктөрү [Текст] / Э. С. Токторов, А. Н. Матамаров // Наука, новые технологии и инновации Кыргызстана. – 2023. – № 9. – С. 197-198. https://www.elibrary.ru/author_items.asp?authorid=1147648&show

3. Матамаров, А. Н. Особенности выдвижения версий при установлении обстоятельств, свидетельствующих о заказном характере совершенного наемного убийства организованной преступной группой [Текст] / А. Н. Матамаров // Право и государство: проблемы теории и практики – № 1(229). – С. 243-248. // https://www.elibrary.ru/download/elibrary_62893392_61562631.pdf

4. Матамаров, А. Н. Отдельные проблемные вопросы осмотра места происшествия при расследовании убийств по найму [Текст] / А. Н. Матамаров // Аграрное и земельное право. – 2024. – № 1(229). – С. 260-264. // https://www.elibrary.ru/download/elibrary_62499075_10347115.pdf

5. Матамаров, А. Н. Следственно-криминалистическая деятельности по сбору первичной информации при расследовании заказных убийств [Текст] / Э. С. Токторов, А. Н. Матамаров // Аграрное и земельное право. – 2024. – № 1(229). – С. 287-290. // https://www.elibrary.ru/download/elibrary_62499083_28548715.pdf

8. Авторефераттын диссертациянын мазмунуна дал келиши/

Матамаров А.Н. авторефераты толугу менен диссертациянын мазмунуна туура келет жана КРдин УАК бекиткен талаптарга жооп берет. Авторефераттын бирдей мазмунда берилген кыргыз, орус жана англис тилдериндеги резюмеси бар.

9. Диссертациянын мазмуну боюнча эскертүүлөр.

Диссертациялык иштин тексти боюнча “буйрутма адам өлтүрүү” деген сөз айкашы кездешет, биздин оюбузча мындай сөз айкашын “жалдоо менен адам өлтүрүү” менен алмаштыруу максатка ылайыктуу болмок, анткени КР КЖКде “буйрутма адам өлтүрүү” деген түшүнүк колдонулбайт.

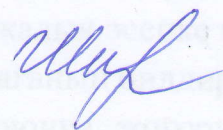
Ошону менен бирге диссертация боюнча айрым орфографиялык жана техникалык каталар оңдоону талап кылат.

10. Диссертациянын “Окумуштуулук даражаларды ыйгаруунун тартиби жөнүндө” жобого ылайык келиши.

Жыйынтыгында, Матамаров Алмаз Нурдуновичтин “Азыркы учурда жалдоо менен адам өлтүрүүнү тергөөнү криминалистикалык камсыздоонун өзгөчөлүктөрү” темасында жазылган диссертациясы жогорку илимий теориялык деңгээлде аткарылгандыгын, практикалык жактан баалуу экендигин, илимий жаңычылдыктын керектүү элементтерин жана теориялык жана практикалык сунуштардын бир катар негиздүү жана терең теориялык тыянак чыгарууларды камтый тургандыгын белгилей кетүү керек. Матамаров Алмаз Нурдунович 12.00.09 – жазык процесси, криминалистика; ыкчам издөө иши адистиги боюнча юридика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн сунушталып, “Азыркы учурда жалдоо менен адам өлтүрүүнү тергөөнү криминалистикалык камсыздоонун өзгөчөлүктөрү” темасында жазылган диссертациялык иши Кыргыз Республикасынын Улуттук аттестациялык комиссиясынын “Окумуштуулук даражаларды ыйгаруунун тартиби жөнүндө” жобосунун талаптарына толугу менен жооп берет, ал эми анын автору Матамаров Алмаз Нурдунович 12.00.09 – жазык процесси, криминалистика; ыкчам издөө иши адистиги боюнча изделген юридика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын ыйгарууга арзыйт.

юридика илимдеринин кандидаты,

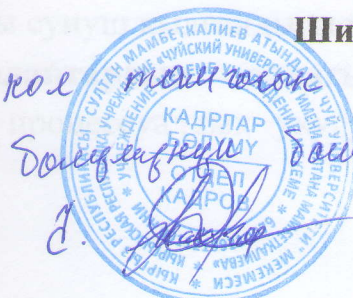
С. Мамбеткалиев атындагы Чуй университетинин
Юриспруденция программасынын башчысы

Шимеева Ж.Ш.

Ю.У.К. М.Ш. Шимеевага кол
төстөктөйлөөсө.

Жадорсар
Муратовва

12.04.2024г